

U z n e s e n i e

Najvyšší súd Slovenskej republiky v právnej veci navrhovateľa **J.**, bývajúceho v B., zastúpeného J., advokátom v B., proti odporkyni **S.** zastúpenej **M.**, so sídlom V., o **náhradu škody**, vedenej na Okresnom súde Bratislava I pod sp. zn. 15 C 102/2010, o dovolaní navrhovateľa proti rozsudku Krajského súdu v Bratislave z 18. augusta 2014 sp. zn. 6 Co 356/2014, takto

r o z h o d o l :

Najvyšší súd Slovenskej republiky rozsudok Krajského súdu v Bratislave z 18. augusta 2014 sp. zn. 6 Co 356/2014 **zrušuje** a vec mu vracia na ďalšie konanie.

O d ô v o d n e n i e

Okresný súd Bratislava I rozsudkom z 13. februára 2014 č. k. 15 C 102/2010 – 307 návrh (na náhradu škody podľa zákona č. 514/2003 Z. z.) zamietol a odporkyni náhradu trov konania nepriznal. V odôvodnení uviedol, že medzi účastníkmi konania je sporné označenie účastníka na strane odporcu, či nárok voči účastníkovi označenému v súlade so zákonom č. 514/2003 Z. z. bol uplatnený včas a či v prejednávanej veci mal súd poučovaciu povinnosť podľa § 5 O. s. p. Konštatoval, že obsahom poučenia súdom je poučenie o procesných právach a povinnostiach (pri rešpektovaní princípu rovnosti účastníkov konania), pričom o povinnostiach vyplývajúcich z hmotného práva súd nepoučuje (označenie účastníka nie je procesným poučením) . Ustanovenie § 5 O. s. p. je všeobecným zákonným ustanovením , ktoré sa nepoužije , ak iný zákon upravujúci civilný proces poučovaciu povinnosť výslovne upravuje. Vzhľadom na to dospel k záveru, že v prejednávanej veci , v ktorej je navrhovateľ zastúpený advokátom, podľa § 5 ods. 2 O. s. p. súd poučovaciu povinnosť nemá. Čo sa týka označenia odporcu - M. - vzhľadom na uplatnený nárok podľa zákona č. 514/2003 Z. z. poukázal na § 1 písm. a/ upravujúci zodpovednosť štátu za škodu spôsobenú orgánmi verejnej moci, keď z označenia odporcu a ani z obsahu návrhu nevyplýva, že navrhovateľ uplatnil nárok voči štátu. Označenie štátu je dôležité z hľadiska hmotného práva , nakoľko subjekt tak, ako bol navrhovateľom označený (M.) má právnu subjektivitu bez ohľadu na skutočnosť, či IČO je alebo nie je súčasťou označenia. Zo zákona č. 514/2003 Z. z. je nepochybné, že za škodu podľa neho zodpovedá štát , t. j. S.. Preto jediné pochybenie môže nastať len v označení orgánu, ktorý vystupuje v mene štátu. Ústredný orgán štát nezastupuje, ale koná za štát priamo zo zákona. Iba v prípade, ak by navrhovateľ uviedol iný orgán ako je uvedený v § 4 zákona č. 514/2003 Z. z. alebo neuviedol žiadny orgán, bolo povinnosťou súdu navrhovateľa poučiť o odstránení tohto nedostatku. Ak by tak neurobil, súd by nemohol návrh zamietnuť pre nedostatok pasívne legitimácie z dôvodu, že bol

označený štát ako nositeľ zodpovednosti podľa zákona č. 514/2003 Z. z. Keď však je označený (ako odporca) len štátny orgán (nie aj štát), čo bol daný prípad, tento nezodpovedá za škodu podľa tohto zákona, preto nie je pasívne legitimovaným v danej veci. Tvrdenie navrhovateľa o použití skratky SR (za označením M.) vyhodnotil za nesprávne. K označeniu odporkyne – S. – M. - došlo podaním navrhovateľa z 30. septembra 2011, doručeným súdu 6. októbra 2011, z ktorého dôvodu odporkyňou vznesenú námietku premlčania (§ 19 ods. 1 zákona č. 514/2003 Z. z.) vyhodnotil za dôvodnú. Je nepochybné, že rozhodnutie Národného inšpektorátu práce z 11. septembra 2006 (o zrušení rozhodnutia Inšpektorátu práce Bratislava z 18. mája 2006) nadobudlo právoplatnosť 14. septembra 2006 , odkedy začala plynúť trojročná premlčacia doba, ktorá v čase predbežného prerokovania nároku (§ 19 ods. 3 zákona č. 514/2003 Z. z.) neplynie (od 22. novembra 2007 do 26. marca 2008), opäť začala plynúť od 27. marca 2008 a uplynula 14. januára 2010. Navrhovateľ si nárok uplatnil proti štátu až 6. októbra 2011, teda po lehote. Námietku navrhovateľa o odňatí veci zákonnému sudcovi a miestne príslušnému súdu vyhodnotil za nedôvodnú. Tvrdenie navrhovateľa týkajúce sa označenia účastníka na strana odporcu z hľadiska námietok odporcu vyhodnotil z uvedených dôvodov za právne irelevantné. O trovách konania rozhodol podľa § 142 ods. 1 O. s. p.

Krajský súd v Bratislave na odvolanie navrhovateľa rozsudkom z 18. augusta 2014 sp. zn. 6 Co 356/2014 napadnutý rozsudok súdu prvého stupňa potvrdil a odporkyňi náhradu trov odvolacieho konania nepriznal. Uviedol, že navrhovateľ (v návrhu) označil za odporcu Ministerstvo práce, sociálnych vecí a rodiny SR , ktorého zástupkyňa namietla nedostatok pasívne legitimácie . Následne navrhovateľ podaním z 30. septembra 2011, doručeným súdu 6. októbra 2011, upresnil označenie odporcu na - S. zastúpená Ministerstvom práce, sociálnych vecí a rodiny SR . Poukázal na to, že v zrušujúcom uznesení z 18. júla 2012 vyslovil právny názor, že podanie navrhovateľa treba vyhodnotiť v súlade s § 92 ods. 4 O. s. p. ako návrh na zámenu účastníkov na strane odporcu, ktorú prvostupňový súd pripustil uznesením zo 7. novembra 2012 , potvrdeným odvolacím súdom uznesením z 28. februára 2013. Teda navrhovateľ uplatnil nárok na náhradu škody podľa zákona č. 514/2003 Z. z. proti pasívne vecne legitimovanému subjektu až 6. októbra 2011. Odvolací súd sa stotožnil so záverom prvostupňového súdu , podľa ktorého trojročná premlčacia doba začala plynúť od 15. septembra 2006 (rozhodnutie Národného inšpektorátu práce z 11. septembra 2006 nadobudlo právoplatnosť 14. septembra 2006) , pričom v období od 22. novembra 2007 do 26. marca 2008 neplynula (predbežné prerokovanie nároku) a uplynula 19. januára 2010. Keďže navrhovateľ svoj nárok voči štátu uplatnil až 6. októbra 2011 a odporkyňa sa premlčania dovolala, nebolo možné premlčaný nárok navrhovateľovi priznať (§ 100 ods. 1 Občianskeho zákonníka v spojení s § 25 ods. 1 zákona č. 514/2003 Z. z.). Námietky navrhovateľa vo vzťahu k poučovacej povinnosti súdu vyhodnotil za nedôvodné. O trovách odvolacieho konania rozhodol podľa § 224 ods. 1 O. s. p. v spojení s § 142 ods. 1 O. s. p.

Proti tomuto rozsudku odvolacieho súdu podal dovolanie navrhovateľ. Navrhol rozsudok krajského súdu, ako aj okresného súdu, zrušiť a vec vrátiť súdu prvého stupňa na ďalšie konanie. Namietal odňatie mu možnosti konať pred súdom (§ 237 písm. f/ O. s. p.) .

Uviedol, že odvolací súd sa nezaoberal všetkými námietkami uvádzanými v jeho odvolaní, ktoré následne špecifikoval. Odvolací súd neskúmal, že nedal súhlas na zámenu účastníkov konania, nezisťoval príslušnosť Okresného súdu Bratislava 1 vo veci konať, nezaoberal sa odvolacím dôvodom spočívajúcim v námietke nevykonania listinných dôkazov, označenia účastníka konania na strane odporcu a nepremlčania uplatneného nároku. Dôsledkom nevykonania navrhnutých listinných dôkazov je podľa názoru navrhovateľa manipulácia so spravodlivosťou. Z uvedených dôvodov pokladal rozsudky súdov nižšieho stupňa za vydané v rozpore s § 157 ods. 2 O. s. p., keď vylúčenie, resp. nevykonanie navrhnutých dôkazov nebolo v nich odôvodnené.

Odporkyňa navrhla dovolanie zamietnuť. Zotrvala na svojich doterajších tvrdeniach týkajúcich sa označenia účastníka konania na strane odporcu a poučovacej povinnosti súdu, príslušnosti súdu vo veci konať, vykonaného dokazovania. Podľa jej názoru neboli splnené zákonné podmienky pre uplatnenie § 43 O. s. p. na predmetnú opravu označenia účastníka konania na strane odporcu, keďže návrh smeroval voči subjektu – M., ktorý nebol pasívne legitimovaný. Vzhľadom na to, že navrhovateľ podaním z 30. septembra 2011 navrhol zmenu účastníka konania na Slovenskú republiku – MPSVR SR, mal súd rozhodnúť o zmene účastníka konania na strane odporcu podľa § 92 O. s. p., preto navrhovateľ uplatnil právo na náhradu škody voči S. na súde prvého stupňa až 6. októbra 2011. Podľa § 19 ods. 1 zákona č. 514/2033 Z. z. právo na náhradu škody sa premlčí za tri roky odo dňa, keď sa poškodený dozvedel o škode.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací (§ 10a ods. 1 O. s. p.) po zistení, že dovolanie podal včas účastník konania (§ 240 ods. 1 O. s. p.) za splnenia podmienky vyplývajúcej z § 241 ods. 1 O. s. p. bez nariadenia dovolacieho pojednávania (§ 243a ods. 1 O. s. p.) skúmal najskôr, či tento opravný prostriedok smeruje proti rozhodnutiu, ktoré možno napadnúť dovolaním (§ 236 a nasl. O. s. p.) a dospel k záveru, že rozsudok krajského súdu treba zrušiť.

Podľa ustanovenia § 236 ods. 1 O. s. p. dovolaním možno napadnúť právoplatné rozhodnutia odvolacieho súdu, pokiaľ to zákon pripúšťa.

V prejednávanej veci je dovolaním napadnutý rozsudok odvolacieho súdu. Podľa § 238 ods. 1 O. s. p. je dovolanie prípustné proti rozsudku odvolacieho súdu, ktorým bol zmenený rozsudok súdu prvého stupňa vo veci samej. Podľa § 238 ods. 2 O. s. p. je dovolanie prípustné tiež proti rozsudku, v ktorom sa odvolací súd odchýlil od právneho názoru dovolacieho súdu vysloveného v tejto veci. Napokon podľa § 238 ods. 3 O. s. p. je dovolanie prípustné tiež vtedy, ak smeruje proti potvrdzujúcemu rozsudku odvolacieho súdu, vo výroku ktorého odvolací súd vyslovil, že je dovolanie prípustné, pretože ide o rozhodnutie po právnej stránke zásadného významu alebo ide o potvrdenie rozsudku súdu prvého stupňa, ktorým súd prvého stupňa vyslovil neplatnosť zmluvnej podmienky podľa § 153 ods. 3, 4 O. s. p.

Dovoláním navrhovateľa nie je napadnutý zmeňujúci rozsudok, ale potvrdzujúci rozsudok odvolacieho súdu, vo výroku ktorého súd nevyslovil, že dovolanie proti nemu je prípustné. Dovolací súd v prejednávanej veci dosiaľ nevyslovil ani záväzný právny názor, od ktorého by sa odvolací súd mohol odchýliť a nejde ani o prípad týkajúci sa neplatnosti

zmluvnej podmienky podľa § 153 ods. 3, 4 O. s. p. Z týchto dôvodov dospel Najvyšší súd Slovenskej republiky k záveru, že dovolanie navrhovateľa nie je podľa ustanovenia § 238 O. s. p. prípustné.

S prihliadnutím na ustanovenie § 242 ods. 1 veta druhá O. s. p. ukladajúce dovolaciemu súdu povinnosť prihliadnúť vždy na prípadnú procesnú vadu uvedenú v § 237 O. s. p. (či už to účastník namieta alebo nie) neobmedzil sa Najvyšší súd Slovenskej republiky len na skúmanie prípustnosti dovolania podľa § 238 O. s. p., ale zaoberal sa aj otázkou, či dovolanie nie je prípustné podľa § 237 O. s. p. Uvedené zákonné ustanovenie pripúšťa dovolanie proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu (rozsudku či uzneseniu), ak konanie, v ktorom bolo vydané, je postihnuté niektorou zo závažných procesných väd vymenovaných v písmenách a/ až g/ tohto ustanovenia (ide tu o nedostatok právomoci súdov, spôsobilosti účastníka, zastúpenia procesne nespôsobilého účastníka, o prekážku veci právoplatne rozhodnutej alebo už prv začatého konania, o nepodanie návrhu na začatie konania, hoci podľa zákona bol potrebný , o odňatie možnosti konať pred súdom a o rozhodovanie vylúčeným sudcom alebo nesprávne obsadeným súdom). Vady konania podľa ustanovenia § 237 písm. a/ až e/ a g/ O. s. p. navrhovateľ nenamietal a ich existenciu po preskúmaní spisu nezistil ani dovolací súd.

Vychádzajúc z obsahu dovolania sa dovolací súd osobitne zamerlal na skúmanie otázky, či postupom alebo rozhodnutím odvolacieho súdu bola navrhovateľovi odňatá možnosť konať pred súdom podľa § 237 písm. f/ O. s. p.

Pod odňatím možnosti konať pred súdom treba rozumieť taký postup súdu, ktorým sa účastníkovi konania odnímajú tie jeho procesné práva, ktoré mu zákon priznáva. O vadu konania, ktorá je z hľadiska § 237 písm. f/O. s. p. významná ide najmä vtedy, ak súd v konaní postupoval v rozpore so zákonom, prípadne s ďalšími všeobecne záväznými právnymi predpismi a týmto postupom odňal účastníkovi konania jeho procesné práva, ktoré mu právny poriadok priznáva. Takáto vada konania znamená porušenie základného práva účastníka súdneho konania na spravodlivý súdny proces, ktoré právo zaručujú v podmienkach právneho poriadku Slovenskej republiky okrem zákonov aj čl. 46 a nasl. Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“).

Z hľadiska posúdenia existencie procesnej vady podľa § 237 písm. f/ O. s. p. ako dôvodu zakladajúceho prípustnosť dovolania proti rozhodnutiu odvolacieho súdu (v danej veci proti potvrdzujúcemu rozsudku) nie je pritom významný subjektívny názor dovolateľa, že v konaní k takejto vade došlo, ale len jednoznačné , všetky pochybnosti vylučujúce zistenie, že konanie je skutočne takouto vadou zaťažené t. j., že nastali skutočnosti v dôsledku ktorých vada vznikla (prejavila sa) resp. nebola odstránená v postupe – rozhodnutí odvolacieho súdu.

Z obsahu spisu vyplýva, že proti rozsudku súdu prvého stupňa podal odvolanie navrhovateľ (čl. 316-319 spisu), ktoré bolo doručené odporkyni 12. mája 2014 (úprava súdu čl. 324 spisu). K odvolanou sa odporkyňa písomne vyjadrila podaním z 26. mája 2014 (čl. 326 – 330 spisu). Spis bol následne predložený krajskému súdu (predkladacia správa

čl. 334 spisu), ktorý po oznámení v súlade s § 156 ods 3 O. s. p. v spojení s § 214 ods. 2 O. s. p. (čl. 335 spisu) vo veci 18. augusta 2014 (čl. 336 spisu) rozhodol. Teda vyjadrenie odporkyne k odvolaniu nebolo doručené navrhovateľovi . Opomenutím doručenia tohto vyjadrenia navrhovateľovi došlo k porušeniu jeho práva na spravodlivý proces v súlade s čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd a tým k odňatiu jej možnosti konať pred súdom v zmysle § 237 písm. f/ O. s. p. Najvyšší súd Slovenskej republiky pri tomto závere vychádzal z rozsudku Európskeho súdu pre ľudské práva z 13. januára 2015 vo veci Trančíková proti S., v ktorom ESĽP dospel k záveru, že „opomenutie povinnosti doručiť rovnopis odporcovho písomného vyjadrenia sťažovateľke predstavovalo popretie jej práva na spravodlivé konanie“. Teda len samotná skutočnosť, že vyjadrenie k odvolaniu nebolo doručené navrhovateľovi, bola dôvodom, prečo dovolací súd (v zmysle uvedeného rozsudku ESĽP) rozsudok krajského súdu zrušil.

Pokiaľ ide o námietku navrhovateľa vo vzťahu k miestnej príslušnosti Okresného súdu Bratislava I z obsahu spisu vyplýva, že Krajský súd v Bratislave uznesením zo 17. júna 2010 sp. zn. 9NcC 19/2010 (čl. 137 spisu) rozhodol, že námietka navrhovateľa proti postúpeniu spisu na Okresnom súde Bratislava III pod sp. zn. 6 C 66/2008 týmto súdom na Okresný súd Bratislava I nie je dôvodná a na konanie vo veci je miestne príslušný Okresný súd Bratislava I. Pri tomto rozhodnutí vychádzal z ustanovení § 105 ods. 1 v spojení s § 85 ods. 2 O. s. p.

Z obsahu spisu tiež vyplýva, že Okresný súd Bratislava I uznesením zo 7. novembra 2012 č. k. 15 C 102/2010 – 272 pripustil zámenu účastníka konania na strane odporcu tak, že namiesto doterajšieho odporcu M. SR, so sídlom Špitálska 4, Bratislava, vstúpi S. zastúpená Ministerstvom práce, sociálnych vecí a rodiny SR, Špitálska 4, Bratislava. Takto rozhodol podľa § 92 ods. 4 O. s. p., keď návrh na zámenu účastníka konania na strane odporcu podal navrhovateľ (čl. 185 spisu), s ktorým pôvodný odporca (M.) súhlasil (čl. 270 spisu).

Účastníkmi občianskoprávných vzťahov môžu byť tak fyzické osoby ako aj právnické osoby , ktorými sú osoby vymedzené v § 18 Občianskeho zákonníka, vrátane štátu.

Ustanovenie § 21 ods. 4 O. s. p. upravuje, kto je oprávnený konať pred súdom za štát. Takéto oprávnenie má štátny orgán, avšak iba v rozsahu pôsobnosti ustanovenej osobitnými predpismi a právnická osoba, ktorú osobitný zákon splnomocňuje na zastupovanie pred súdom.

V súdnom konaní štát vystupuje spravidla v prípadoch, ktoré sa týkajú práv a povinností vyplývajúcich zo správy majetku štátu a vo veciach týkajúcich sa realizácie mocenských funkcií štátu. Jeho postavenie sa pritom rozlišuje podľa toho, či výkon týchto práv a povinností vykonáva sám vo vlastnom mene , alebo ich výkonom na základe právnej úpravy poveril iné subjekty, ktoré výkon práv a povinností realizujú vo vlastnom mene. Od toho rozlišujeme aj postavenie štátu v občianskom súdnom konaní , čo je dôležité najmä pre určenie hmotnoprávnej (vecnej) aktívnej a pasívnej legitímácie a od toho závislého procesného postavenia štátu, resp. subjektov , na ktoré štát preniesol výkon svojich práv a povinností (pozri komentár O. s. p. Jaroslav Krajčo a spol.).

Štát ako spôsobilého účastníka konania nemožno zamieňať s jeho rozpočtovými organizáciami, ktoré majú vlastnú subjektivitu a vystupujú v právnych vzťahoch vo svojom mene (ZSP č. 4/2006).

Podľa navrhovateľa si súd nesplnil poučovaciu povinnosť , keď ho nevyzval na opravu vady konania spočívajúcej v nesprávnom označení účastníka konania na strane odporcu. K tomu však treba uviesť, že poučovacia povinnosť súdu je zameraná na pomoc účastníkom konania vo vzťahu k procesným aspektom ich úkonov. Súd nemá povinnosť (ani oprávnenie) poučovať účastníkov o ich hmotnoprávných oprávneniach a účinkoch ich úkonov, ktoré uplatňujú v súdnom konaní , teda ani o tom, či a ktorí účastníci majú byť aktívne a pasívne vecne legitimovaní pri zohľadnení konkrétnych okolností prejednávanej veci , čo by bolo v rozpore so zásadou rovnosti účastníkov konania. Len vadu konania spočívajúcu v nesprávne (zle) označenom orgáne, ktorý má konať za vecne legitimovaný štát , odstraňuje súd postupom podľa § 43 O. s. p.

Námietka navrhovateľa o nesprávnom prístupe súdov nižších stupňov k dokazovaniu nie je dôvodná. Súd nie je viazaný návrhmi účastníkov na vykonanie dokazovania a nie je povinný vykonať všetky navrhnuté dôkazy. Nevykonanie dôkazov podľa návrhov alebo predstáv navrhovateľa nie je ani postupom, ktorým by mu súd odňal možnosť konať pred súdom, lebo rozhodovanie o tom, ktoré dôkazy budú vykonané, patrí výlučne súdu, a nie účastníkovi konania (§ 120 ods. 1 O.s.p.). Ak súd niektorý dôkaz nevykoná, môže to viesť nanajvýš k jeho nesprávnym skutkovým záverom, a teda v konečnom dôsledku aj k nesprávne rozhodnutiu, nie však k zmätočnosti rozhodnutia (pozri napr. aj rozhodnutia uverejnené v Zbierke rozhodnutí a stanovísk súdov Slovenskej republiky pod č. 37/1993 a pod č. 125/1999).

Pokiaľ ide o námietku navrhovateľa spochybňujúcu úplnosť zistenia skutkového stavu veci, či nesprávnosť skutkových zistení, treba uviesť, že v zmysle ustanovenia § 241 ods. 2 O.s.p. dôvodom dovolania nemôže byť samo osebe nesprávne skutkové zistenie. Dovolanie totiž nie je „ďalším“ odvolaním, ale je mimoriadnym opravným prostriedkom určeným na nápravu len výslovne uvedených procesných (§ 241 ods. 2 písm. a/ a b/ O.s.p.) a hmotnoprávných (§ 241 ods. 2 písm. c/ O.s.p.) väd. Preto sa dovolaním nemožno úspešne domáhať revízie skutkových zistení urobených súdmi prvého a druhého stupňa, ani prieskumu nimi vykonaného dokazovania.

Z obsahu dovolania navrhovateľa je zrejme jej námietka, že súdy nesprávne vyhodnotili výsledky vykonaného dokazovania. Dovolací súd poukazuje na to, že nesprávne hodnotenie vykonaných dôkazov nie je uvedené medzi prípustnými dôvodmi dovolania, ktoré sú vymedzené v ustanovení § 241 ods. 1 písm. a/ až c/ O.s.p. Pre tento záver svedčí i ustanovenie 243a ods. 2, veda druhá O.s.p., ktoré ustanovuje, že dovolací súd nevykonáva dokazovanie. Dokazovanie je časťou občianskeho súdneho konania, v ktorej si súd vytvára poznatky potrebné na rozhodnutie vo veci. Z § 132 O.s.p. vyplýva, že dôkazy hodnotí súd podľa svojej úvahy, a to každý dôkaz jednotlivo a všetky dôkazy v ich vzájomnej súvislosti, pritom starostlivo prihliada na všetko, čo vyšlo za konania najavo, vrátane toho, čo uviedli účastníci. Pri uplatnení zásady voľného hodnotenia dôkazov súd v zásade nie je obmedzovaný právnymi

predpismi, ako má z hľadiska pravdivosti ten-ktorý dôkaz hodnotiť. Iba výnimočne zákon súdu ukladá určité obmedzenie pri hodnotení dôkazov (napr. § 133, § 134, § 135 O.s.p.). Ťažisko dokazovania je v konaní na súde prvého stupňa; skutkové závery tohto súdu je oprávnený dopĺňať, prípadne korigovať len odvolací súd, ktorý za tým účelom môže vykonávať dokazovanie (§ 213 ods. 3 až 5 O.s.p.). Súd rozhodujúci o dovolaní nepreskúmava správnosť a úplnosť skutkových zistení, a to už len z toho dôvodu, že v konaní o tomto opravnom prostriedku nie je oprávnený prehodnocovať vykonané dôkazy; na rozdiel od súdu prvého stupňa a odvolacieho súdu totiž nemá možnosť dôkazy sám vykonávať (§ 243a ods. 2 veta druhá O.s.p.). Keď najvyšší súd nemôže vykonávať dokazovanie, tak nemôže iba na základe súdnych spisov, preskúmať správnosť hodnotenia dôkazov súdom, lebo si nemôže pre svoje rozhodnutie zabezpečiť rovnaké podklady a predpoklady doplnením alebo zopakovaním dokazovania, aké mal súd, ktorý dôkazy hodnotil.

Námietka navrhovateľa o nepreskúmateľnosti rozsudku odvolacieho súdu je podľa názoru dovolacieho súdu nedôvodná.

Podľa § 157 ods. 2 O. s. p. v odôvodnení súd uvedie, čoho sa navrhovateľ (žalobca) domáhal a z akých dôvodov, ako sa vo veci vyjadril odporca (žalovaný), prípadne iný účastník konania, stručne, jasne a výstižne vysvetlí, ktoré skutočnosti považuje za preukázané a ktoré nie, z akých dôkazov vychádzal a akými úvahami sa pri hodnotení dôkazov riadil, prečo nevykonal ďalšie navrhnuté dôkazy a ako vec právne posúdil. Súd dbá na to, aby odôvodnenie rozsudku bolo presvedčivé.

Rozhodnutie súdu ako orgánu verejnej moci nemusí byť totožné s očakávaniami a predstavami účastníka konania, ale z hľadiska odôvodnenia musí spĺňať parametre zákonného rozhodnutia (§ 157 ods. 2 O. s. p.), pričom účastníkovi konania musí dať odpoveď na podstatné (zásadné) otázky a námietky spochybňujúce závery namietaného rozhodnutia v závažných a samotné rozhodnutie ovplyvňujúcich súvislostiach. Citované zákonné ustanovenie sa totiž chápe aj z hľadiska práv účastníka na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, ktorého súčasťou je aj právo na súdne konanie spĺňajúce garancie spravodlivosti, a toto ustanovenie treba vykladať a uplatňovať aj s ohľadom na príslušnú judikatúru Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej len „ESLP“), porovnaj napr. rozsudok vo veci Garcia Ruiz proti Španielsku z 21. januára 1999 , sťažnosť č. 30544/96, Zbierka rozsudkov a rozhodnutí 1999-I tak, že rozhodnutie súdu musí uviesť presvedčivé a dostatočné dôvody, na základe ktorých je založené. Rozsah tejto povinnosti sa môže meniť podľa povahy rozhodnutia a musí sa posúdiť vo svetle okolností každej veci. Judikatúra ESLP teda nevyžaduje, aby na každý argument strany (účastníka) bola daná odpoveď v odôvodnení rozhodnutia. Ak však ide o argument , ktorý je pre rozhodnutie rozhodujúci, vyžaduje sa špecifická odpoveď práve na tento argument (rozsudok Georgiadis proti Grécku z 29. mája 1997, sťažnosť č. 21522/93, Zbierka rozsudkov a rozhodnutí 1997-III, rozsudok Higginsova a ďalší proti Francúzsku z 19. februára 1998, sťažnosť č. 20124/92, Zbierka rozsudkov a rozhodnutí 1998-I). Ústavný súd Slovenskej republiky vyslovil, že „súčasťou obsahu základného práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a čl. 36 ods. 1 Listina základných práva slobôd (ďalej len „listina“) je aj právo účastníka konania na také odôvodnenie súdneho rozhodnutia, ktoré jasne a zrozumiteľne dáva odpovede

na všetky právne a skutkovo relevantné otázky súvisiace s predmetom súdnej ochrany t. j. s uplatnením nárokov a obranou proti takému uplatneniu“ a že „takéto odôvodnenie musí obsahovať aj rozsudok opravného (odvolacieho) súdu (pozri uznesenie z 3. júla 2003 sp. Zn. IV. ÚS 115/03).

V prejednávanej veci sa odvolací súd stotožnil so závermi súdu prvého stupňa z hľadiska vysporiadania sa s vecnou pasívnou legitimáciou účastníka konania na strane odporcu a následne aj s posúdením námietky premlčania vznesenej odporkyňou. Vysporiadal sa tak aj s odvolacími námietkami navrhovateľa , ktoré vyhodnotil za nedôvodné .

Zo spisu pritom vyplýva, že prvostupňový súd v odôvodnení svojho rozhodnutia uviedol stanoviská procesných strán a ich argumentáciu, rozhodujúce skutočnosti, z ktorých vychádzal, citoval právne predpisy, ktoré aplikoval a z ktorých vyvodil jasný, jednoznačný a presvedčivý právny záver vo vzťahu k pasívnej vecnej legitimácii odporkyne a k premlčaniu nároku uplatneného navrhovateľom. Teda odôvodnenie rozsudku súdu prvého stupňa zrozumiteľne a podrobne objasňuje (§ 157 ods. 2 O. s. p.) skutkový a právny základ rozhodnutia , a tým aj odvolacieho súdu v uvedenom rozsahu , nie je nepreskúmateľné a plne rešpektuje základné právo účastníkov na spravodlivý súdny proces (pozri III. ÚS 115/2003).

Navrhovateľ v podstate namietal (aj keď to výslovne v dovolaní neuviedol) tiež nesprávne právne posúdenie veci (§ 241 ods. 2 písm. c/ O. s. p.) vo vzťahu k posúdeniu námietky premlčania ním uplatneného nároku.

Právnym posúdením veci je činnosť súdu, pri ktorej zo skutkových zistení vyvodzuje právne závery a aplikuje konkrétnu právnu normu na zistený skutkový stav. Nesprávnym právnym posúdením veci je omyl súdu pri aplikácii práva na zistený skutkový stav. O nesprávnu aplikáciu právnych predpisov ide vtedy, ak súd nepoužil správny právny predpis alebo ak síce aplikoval správny právny predpis, nesprávne ho ale interpretoval alebo ak zo správnych skutkových záverov vyvodil nesprávne právne závery. Nesprávne právne posúdenie veci je síce relevantným dovolacím dôvodom, samo osebe ale prípustnosť dovolania nezakladá (nemá základ vo vade konania v zmysle § 237 O. s. p. a nespôsobuje zmätočnosť rozhodnutia). Aj za predpokladu, že by tvrdenia dovolateľa boli opodstatnené, (dovolací súd ich z uvedeného aspektu neposudzoval) , dovolateľom vytýkané skutočnosti by mali za následok vecnú nesprávnosť napadnutého rozsudku, nezakladali by ale prípustnosť dovolania v zmysle § 237 O. s. p. V dôsledku toho by posúdenie, či odvolací súd (ne) použil správny právny predpis a či ho (ne) správne interpretoval alebo či zo správnych skutkových záverov vyvodil (ne) správne právne závery, prichádzalo do úvahy až vtedy, keby dovolanie bolo procesne prípustné (o taký prípad v danej veci nešlo). Nesprávne právne posúdenie veci súdmi nižších stupňov nie je ani procesnou vadou konania v zmysle § 237 písm. f / O. s. p. , lebo ani (prípadným) nesprávnym právnym posúdením vecí súd účastníkom konania neznemožňuje realizáciu žiadneho jeho procesného oprávnenia (pozri napr. rozhodnutia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 1 Cdo 62/2010, 2 Cdo 97/2010, 3 Cdo 53/2011, 4 Cdo 68/2011, 5 Cdo 44/2011, 6 Cdo 41/2011, 7 Cdo 26/2010). Preto dovolací súd (s ohľadom na zdôrazňovanú právnu úpravu

dovolacieho konania) nemohol preskúmať rozhodnutia súdov nižších stupňov vo vzťahu k námietkam navrhovateľky z hľadiska správnosti ich právnych záverov . Aj vo vzťahu k tzv. inej vade konania (§ 241 ods. 2 písm. b/ O. s. p.) treba uviesť, že posúdenie jej existencie by prichádzalo do úvahy len v procesne prípustnom dovolaní (čo nie je daný prípad).

Vzhľadom však na konštatovanú vadu konania (v zmysle § 237 písm. f/ O. s. p.) Najvyšší súd Slovenskej republiky rozsudok krajského súdu zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie (§ 243b ods. 3 O. s. p.).

V novom rozhodnutí rozhodne súd znova aj o trovách pôvodného konania a dovolacieho konania (§ 243d ods. 1 O. s. p.).

Toto rozhodnutie prijal senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky pomerom hlasov 3:0.

P o u č e n i e : Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.

V Bratislave 13. mája 2015

JUDr. Oľga Trnková, v.r.

predsedníčka senátu

Za správnosť vyhotovenia: Zuzana Pudmarčíková

